18.8.2022

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite: MMM:n lausuntopyyntö 6.6.2022, VN/16452/2022

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI MAATALOUSTUOTTEIDEN MARKKINAJÄRJESTELYSTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettua lakia (999/2012). Esityksen mukaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioita ja niihin liittyvää tukea sekä mehiläishoitotukea koskevat säännökset muutetaan vastaamaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uuden rahoituskauden 2023-2027 lainsäädäntöä. Lakiin muutettaisiin myös mainittuja tukia koskevat Euroopan unionin lainsäädännön edellyttämät, seuraamuksia ja takaisinperintää koskevat säännökset, joista tulee jatkossa säätää kansallisesti tarkemmin.

Lakiin lisättäisiin sähköistä tukihakua koskevat säännökset. Lakiin tehtäisiin myös muuttuneesta Euroopan unionin lainsäädännöstä johtuvia, lähinnä teknisiä muutoksia sekä ajantasaistettaisiin tietyiltä osin säännöksiä vastaamaan nykytilaa. Lisäksi lakiin tehtäisiin Ruokaviraston uudesta nimestä johtuvat muutokset.

Esitys liittyy esitykseen valtion vuoden 2023 talousarvioksi ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 alusta.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuki on EU:n kokonaan rahoittama tukijärjestelmä. Tuottajaorganisaatiotuen osalta olisi mahdollista myöntää kansallista lisärahoitusta, mikäli tuottajien organisoitumisaste jäsenvaltioiden alueella katsotaan olevan huomattavasti alle unionin keskiarvon. Asiasta säädetään EU:n ns. suunnitelma-asetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115 jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta) 53 artiklassa. Esityksellä ei ehdoteta otettavaksi käyttöön kansallista lisärahoitusta.

Vuoden 2020 tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien kustannusten perusteella maksettiin tukea noin 3,5 miljoonaa euroa. Tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärä on 4,1 prosenttia tuottajaorganisaatioiden kaupan pidetyn tuotannon arvosta. Tuottajaorganisaatioiden kaupan pidetyn tuotannon arvo vuonna 2020 oli noin 100 miljoonaa euroa. Kaupan pidetyn tuotannon arvon arvioidaan nousevan maltillisesti tulevalla rahoituskaudella.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotukeen valtion talousarvion momentilla 30.20.46 (EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen) arvioidaan tarvittavan vuosien uudella rahoituskaudella 2023–2027 4–5 miljoonaa euroa vuodessa. Valtion talousarvion momentin 30.20.46 menoja vastaavat tulot kohdentuvat momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

Esityksen mukaan sillä ei ole olennaisia vaikutuksia viranomaisten toimintaan ja resurssitarpeeseen nykytilaan nähden. Ruokavirasto on nykytilan mukaisesti toimivaltainen viranomainen hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatio- ja mehiläishoitotuen toimeenpanon osalta. Esityksessä ehdotetun sähköisen haun arvioidaan vähentävän Ruokaviraston hallinnollista taakkaa. Esityksellä muutettaisiin viranomaistehtäviä tietyn alkoholipitoisuuden alittavien viinialan tuotteiden tarkastuksen ja ilmoitusten käsittelyn osalta. Muutos vastaisi mainittujen viranomaisten osalta elintarvikelainsäädännössä olevaa nykykäytäntöä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että esityksessä tarkoitettu tukijärjestelmä ja siihen ehdotetut muutokset toteutetaan julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö Mika Niemelä

Lainsäädäntöneuvos Jyri Inha

TIEDOKSI VM/KAO, VO
VM/BO/Klimenko, Inha, Taskinen